

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Landskapslagstiftning om lärlingsutbildning

1996-97

nr 7

FR nr 22

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om lärlingsutbildning. Förslaget föranleds av den ändring av självstyrelselagen (59/96), som trädde i kraft den 1 januari 1997, genom vilken lagstiftningsbehörigheten i fråga om läroavtal återfördes till landskapet. Behörighetsförskjutningen gör det möjligt att med stöd av en egen lagstiftning på nytt bygga upp en lärlingsutbildning i landskapet.

Genom förslaget vill landskapsstyrelsen skapa ett komplement till den traditionella yrkesutbildningen i landskapet. Enligt förslaget skall lärlingsutbildningen vara en arbetsdominerad form av yrkesutbildning med tyngdpunkten på yrkesinriktade studier som bedrivs på arbetsplatsen i samband med arbete. Studierna kombineras med teoretisk undervisning vid landskapets yrkesutbildande skolor eller andra utbildningsanordnare.

De förvaltninguppgifter som utbildningen föranleder skall handhas av en lärlingsnämnd. Den högsta ledningen och tillsynen av utbildningen skall utövas av landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen avser att i en särskild förordning inta närmare bestämmelser om lärlingsutbildningen.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att landskapsstyrelsens framställning antas med vissa ändringar.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens framställning genom vilken möjligheten att erhålla en yrkesutbildning genom läroavtal föreslås återinförd.

Eftersom läroavtalsutbildningen till en början förväntas beröra ett förhållandevis begränsat antal lärlingar anser utskottet det rimligt att den organisation som skapas genom lagen hålls på en måttlig nivå. Utbildningsavdelningen får dock genom läroavtalsutbildningen nya arbetsuppgifter, varför landskapsstyrelsen bör tillse att tillräckliga resurser avsätts så att dessa kan skötas på ett ändamålsenligt sätt. Utskottet vill dessutom framhålla

nödvändigheten av att en särskild tjänsteinnehavare vid utbildningsavdelningen avdelas för att ansvara över läroavtalsutbildningen.

Utskottet har erfarit att den pågående utbildningsreformen inom yrkesutbildningen har medfört att de teoretiska yrkesämnena och den praktiska undervisningen har förts samman till integrerade studiehelheter. Vid de skolor som är avsedda att handha lärlingarnas teoretiska yrkesundervisning befarar man därför att det kommer att bli svårt att inordna lärlingarnas undervisning i den ordinarie undervisningen. Utskottet utgår i från att det här är sådana problem som kan lösas.

Utskottet anser vidare att landskapsstyrelsen omgående bör se över regleringen om studiestöd, så att denna kan anpassas till läroavtalsutbildningen. Enligt framställningen skall lärlingen ha rätt till studiestöd under den tid han eller hon deltar i den teoretiska undervisningen. När studiestödet bestäms beaktas lärlingens andra inkomster. Således kommer lärlingens lön för arbete hos arbetsgivaren, d.v.s. under den praktiska delen av yrkesundervisningen, att påverka studiestödets storlek. Eftersom denna utbildningsform är särskilt lämplig för vuxna, som kanske även är familjeförsörjare, kan studiestödet i det enskilda fallet utgöra en nödvändig förutsättning för att personen skall kunna genomföra utbildningen.

Detaljmotivering

1. Landskapslagstiftning om läroavtalsutbildning

Rubriken Utskottet föreslår att namnet på utbildningen i rubriken och i själva lagtexten ändras från "lärlingsutbildning" till "läroavtalsutbildning". Av namnet framgår då att det är fråga om en utbildning som baserar sig på ett läroavtal.

4 § Utskottet föreslår en precisering så, att de teoretiska och praktiska kunskaper som skall läras ut inom ramen för läroavtalsutbildningen skall motsvara kravet på utbildad arbetskraft inom respektive yrkessektor.

7 § Utskottet har, förutom den terminologiska ändringen, efter omröstning (3-2) beslutat omfatta framställningens förslag. Beslutet har biträtts av ordföranden Lundberg och ledamöterna Häggblom och Holmberg.

8 § Ändringsförslaget är av språklig natur. I övrigt har utskottet efter omröstning (3-2) beslutat omfatta framställningens förslag. Beslutet har biträtts av ordföranden Lundberg och ledamöterna Holmberg och Häggblom.

9 § Ändringsförslaget är av språklig natur.

11 § Ändringen föreslås i förtydligande syfte.

13 § I förtydligande syfte föreslår utskottet att arbetsgivarens skyldighet preciseras så, att lärlingen bör beredas möjlighet att utföra sådana arbetsuppgifter som förutsätts för att hon eller han skall nå yrkesskicklighet.

14 § Utskottet föreslår att lärlingsnämnden skall vara den instans som utfärdar slutbetyg på basen av den bedömning som gjorts av arbetsgivaren och den skola där den teoretiska undervisningen erhållits. Vidare föreslås att landskapsstyrelsen skall kunna utfärda närmare bestämmelser om betyg i landskapsförordning.

19 § Utskottet föreslår att en bestämmelse om vårdnadshavarens rätt att häva en minderårigs läroavtal intas i paragrafen. Motsvarande bestämmelse finns i rikslagen om läroavtalsutbildning (FFS 1605/92). Bestämmelsen är en förmyndarskapsrättslig regel och hör till rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 6 p. i självstyrelselagen och skall således tillämpas i fråga om åländska läroavtal. Enligt utskottet bör bestämmelsen därför i förtydligande syfte intas i den åländska lagen om läroavtalsutbildning. Med stöd av 19 § 3 mom. kan en bestämmelse av rikslagstiftningsnatur intas i en landskapslag för vinnande av enhetlighet och överskådlighet.

I övrigt har utskottet efter omröstning (3-2) beslutat omfatta framställningens förslag. Beslutet har biträtts av ordföranden Lundberg och ledamöterna Holmberg och Häggblom.

21 § Utskottet föreslår att begreppet "utbildningsstöd" ersätts med "utbildningsersättning" för att undvika en förväxling med "studiestöd".

Enligt förslaget skall arbetsgivaren ersättas för de merkostnader undervisningen på arbetsplatsen beräknas förorsaka denne. Denna formulering är enligt utskottet alltför begränsande. Förutom att vissa merkostnader kan vara svåra att påvisa anser utskottet att utbildningsersättningen kan ses som en ersättning för en prestation - arbetsgivaren skall lära ut ett yrke till lärlingen. Dessutom skall givetvis ersättningen täcka de eventuella direkta och indirekta kostnader som lärlingsplatsen medför för arbetsgivaren. När dessa fastställs skall man, såsom också sägs i framställningens detaljmotivering, ta hänsyn till lärlingens tidigare kunskap och skicklighet. Det är således många faktorer som bör beaktas när ersättningens storlek skall bestämmas. Utskottet anser att lärlingsnämnden därför bör ha en reell möjlighet att förhandla om ersättningen med arbetsgivaren. Eftersom arbetsgivarens insats är synnerligen avgörande för att lärlingsutbildningen skall kunna genomföras bör det finnas ett litet utrymme att med hjälp av utbildningsersättningen motivera arbetsgivaren till att teckna läroavtal.

23 § Utskottet har efter omröstning (2-2) beslutat omfatta framställningens förslag. Beslutet biträdades av ordföranden Lundberg och ledamoten Holmberg.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 19 maj 1997 inbegärt kulturutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Harriet Lindeman, lagberedningssekreteraren Hans Selander, t.f. överinspektören Elisabeth Storfors, utbildningsinspektören Monica Nordqvist, rektorn vid Ålands yrkesskola Sture Skogberg, utbildningsinspektören Lars-Erik Karlsson, företagaren Tore Eriksson och distriktssekreteraren Kurt Gustafsson vid FFC:s distriktskontor.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Lundberg, vice ordföranden Viveka Eriksson, ledamöterna Holmberg och Häggblom (delvis) samt ersättaren Beijar.

Vice ordföranden Viveka Eriksson och ersättaren Beijar har lämnat var sin reservation till betänkandet.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte anta det i framställningen ingående första och andra lagförslagen i följande lydelse:

1. LANDSKAPSLAG om läroavtalsutbildning

(Ingressen lika som i framställningen.)

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om *läroavtalsutbildning*, de villkor som gäller för läroavtal samt om de myndigheter som beslutar i de frågor som hör till lagens tillämpningsområde.

2 §

Definitioner

I denna lag förstås med

läroavtal: ett med stöd av denna lag skriftligt ingånget arbetsavtal, enligt vilket den ena parten, lärlingen, förbinder sig att åt den andra parten, arbetsgivaren, under dennes ledning, uppsikt och handledning utföra arbete mot ersättning för att erhålla yrkeskunnighet i ett visst yrke eller inom ett delområde av ett yrke,

läroavtalsutbildning: läroavtalsbaserad yrkesundervisning i arbetslivet i samband med praktiska arbetsuppgifter kombinerad med teoretisk undervisning.

2 kap.

Utbildningen

3 §

Allmänt

Läroavtalsutbildningen kan ordnas som grundutbildning, kompletteringsutbildning, vidareutbildning eller fortbildning. *Läroavtalsutbildningen* är öppen för alla personer som har fyllt 15 år och som har genomgått grundskolan eller inhämtat motsvarande undervisning på annat sätt.

(2 mom. lika som i framställningen).

4 §

Målsättning

Målsättningen för *läroavtalsutbildningen* är att ge lärlingen sådana teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att kvalificera sig för uppgifter i arbetslivet och som motsvarar (*uteslutning*) *kravet* på utbildad arbetskraft inom respektive yrkessektor samt att största delen av utbildningen kan erhållas på en arbetsplats.

(2 mom. lika som i framställningen).

5 - 6 §§

(Lika som i framställningen).

3 kap.

Förvaltning

7 §

Allmänt

Den högsta ledningen av och tillsynen över *läroavtalsutbildningen* ankommer på landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen biträds av en lärlingsnämnd som ansvarar för den löpande verksamheten och dess koordinering.

Närmare bestämmelser om förvaltningen av *läroavtalsutbildningen* kan vid behov intas

i landskapsförordning.

8 §

Lärlingsnämnden

(1 och 2 mom. lika som i framställningen).

Landskapsstyrelsen får entlediga en medlem från uppdraget innan mandattiden har gått ut. Om en medlem entledigas eller avlider skall en ny medlem *tillsättas* för den återstående tiden.

(4 och 5 mom. lika som i framställningen).

9 §

Mötesbestämmelser

(1-3 mom. lika som i framställningen).

Vid lärlingsnämndens möten förs protokoll som undertecknas av ordföranden och sekreteraren samt justeras på det *sätt som* lärlingsnämnden bestämmer.

10 §

(Lika som i framställningen).

4 kap.

**Läroavtalet. Arbetsgivarens och lärlingens
rättigheter och skyldigheter**

11 §

Godkännande av läroavtal

(1 mom. lika som i framställningen).

(Uteslutning) Läroavtalsförhållandet skall följa en individuell studieplan som fastställs av lärlingsnämnden i samband med godkännandet av läroavtalet. Studieplanen skall bifogas läroavtalet.

(3 mom. lika som i framställningen).

12 §

(Lika som i framställningen).

13 §

Arbetsgivaren

Arbetsgivaren skall se till att lärlingen har möjlighet att utföra arbetsuppgifter under den handledning och övervakning som förutsätts för att hon eller han skall nå yrkesskicklighet samt att lärlingen bereds möjlighet att delta i den teoretiska undervisningen.

(2-4 mom. lika som i framställningen).

14 §

Bedömning

Efter avslutad eller avbruten utbildning erhåller lärlingen ett betyg. Ett slutbetyg tilldelas lärling som *har* fullgjort *läroavtalsutbildningen*, medan ett skiljebetyg tilldelas lärling som *har* avbrutit utbildningen.

(2 mom lika som i framställningen).

Slutbetyg och skiljebetyg utfärdas av lärlingsnämnden. Närmare bestämmelser om betyg kan utfärdas i landskapsförordning.

15 - 16 §§

(Lika som i framställningen).

5 kap.

Förändringar i läroavtalet

17 - 18 §§

(Lika som i framställningen).

19 §

Hävning av läroavtal

(1-2 mom lika som i framställningen).

Om lärlingen är minderårig har vårdnadshavaren rätt att häva läroavtalet om hävningen är nödvändig på grund av lärlingens uppföstran, utveckling eller hälsa.

(4 mom. lika som framställningens 3 mom.)

6 kap.

Kostnader

20 §

(Lika som i framställningen).

21 §

Utbildningsersättning

Arbetsgivaren har rätt till *utbildningsersättning (uteslutning)*. En överenskommelse om storleken på *ersättningen* skall träffas mellan arbetsgivaren och lärlingsnämnden innan ett läroavtal godkänns.

Närmare bestämmelser om *utbildningsersättning* kan utfärdas i landskapsförordning.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

(Lika som i framställningen).

2.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 1 § landskapslagen om
utbildning efter grundskolan

(Ingressen lika som i framställningen.)

1 §

Vid skolorna kan dessutom ordnas *läroavtalsutbildning* i enlighet med vad som stadgas
i landskapslagen om *läroavtalsutbildning* (/).

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

Mariehamn den 14 oktober 1997

Ordförande

Gunnar Lundberg

Sekreterare

Marine Holm-Johansson

Reservation

När det gäller kulturutskottets betänkande om landskapslagstiftning om lärlingsutbildning reserverar jag mig beträffande följande paragrafer och föreslår att de får följande lydelse:

5 § 2 mom. Föreslås i stället följande skrivning:
"Den praktiska undervisningen handhas av den arbetsgivare som genom läroavtalet godkänts att utbilda lärlingar." (uteslutning)

Motivering: Läroavtal kan ingås mellan en arbetsgivare och en lärling. Lagen om arbetsavtal känner inte till arbetsavtal som kan ingås med flera arbetsgivarparter.

8 § "Lärlingsnämnden tillsätts av landskapsstyrelsen för fyra kalenderår i sänder. Lärlingsnämnden består av högst sex medlemmar. *Medlemmarna i nämnden skall i lika delar representeras av parterna på arbetsmarknaden.* Bland nämndens medlemmar utser landskapsstyrelsen ordförande och vice ordförande. För varje medlem utses en personlig ersättare, för vilken i tillämpliga delar bestämmelserna om medlemmarna gäller."

Motivering: Eftersom läroavtalet är ett arbetsavtal och dess efterlevnad också övervakas av arbetsmarknadsorganisationerna är det konsekvent att lärlingsnämnden till lika delar representeras av dessa parter.

22 § "Om inte annat är föreskrivet i denna lag eller i någon bestämmelse som utfärdats med stöd av den skall på läroavtal tillämpas vad 7, 8, 15-19, 22-34, 34a-34c, 34g, 34h, 35, 51, 52, 54 och 55 §§ lagen om arbetsavtal samt motsvarande bestämmelser i sjömanslagen föreskriver om arbetsavtal".

Motivering: Efterlevnaden av arbetsavtal övervakas av de arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer som ingått riksomfattande kollektivavtal. Läroavtal är ett sådant arbetsavtal.

I övrigt understöder jag ltl Viveka Erikssons förslag under 23 §.

Mariehamn den 14 oktober 1997

Christian Beijar

1. Introduction

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records and the role of the auditor in this process.

It is essential for the auditor to ensure that all transactions are properly recorded and that the books are balanced at all times.

The second part of the document deals with the various methods used to audit the books and the importance of selecting the most appropriate method for each case.

The auditor must also be aware of the different types of errors that can occur and how to detect them. This includes errors of omission, commission, and transposition.

The third part of the document discusses the importance of the auditor's independence and the need to avoid any conflicts of interest.

The auditor must also be aware of the different types of fraud that can occur and how to detect them. This includes the use of fictitious invoices and the manipulation of records.

The fourth part of the document discusses the importance of the auditor's communication with the client and the need to provide clear and concise reports.

The auditor must also be aware of the different types of fraud that can occur and how to detect them.

Thank you for your attention.

R E S E R V A T I O N

Undertecknad har i ett antal frågor haft en annan åsikt än utskottets majoritet och på följande punkt reserverar jag mig mot utskottets beslut.

Förvaltningen

Under utskottsarbetet har från olika håll framförts synpunkten att det är önskvärt att bygga upp en egen organisation för läroavtalsutbildningen. Detta skulle garantera en helhjärtad satsning på verksamheten.

Enligt framställningen skall landskapsstyrelsen, och dess förlängda arm lärlingsnämnden, ansvara för verksamheten. Jag tycker att detta inte är ändamålsenligt av tre orsaker.

För det första kommer ansvarfördelningen att vara otydlig. Ett viktigt kriterium i kvalitetssäkring är att olika instansers ansvarsområde är klart avgränsat.

För det andra blir besvärgången komplicerad. Besvärsinstansen är Högsta förvaltningsdomstolen och rättelse i minsta ärende som avgörs av lärlingsnämnden skall sökas på den nivån. Genom att frigöra lärlingsnämnden från landskapsstyrelsen och föra över myndighetsansvar på nämnden blir besvärsinstansen Ålands förvaltningsdomstol.

För det tredje står en fristående nämnd som en garant för att verksamheten kommer i första rummet och inte vid sidan om övrig verksamhet. På så sätt höjs också dess status.

Jag föreslår därför att följande paragrafer ändras:

7§

Ledning och tillsyn

Den allmänna ledningen och tillsynen över läroavtalsutbildningen ankommer på landskapsstyrelsen

8§

Lärlingsnämnden

*För förvaltningen av läroavtalsutbildningen enligt denna lag tillsätter
landskapsstyrelsen en lärlingsnämnd.*

(2-6 mom. lika som framställningens 1-5 mom.)

23§

Ändringsökande

*Beslut som fattas av lärlingsnämnden med stöd av denna lag kan överklagas hos
Ålands förvaltningsdomstol.*

*Beslut som landskapsstyrelsen fattat med stöd av denna lag kan överklagas hos
högsta förvaltningsdomstolen.*

Mariehamn den 14 oktober 1997

Viveka Eriksson

Viveka Eriksson